

ת"פ 2782/01/13 - מדינת ישראל נגד אוריין עמר

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד
ת"פ 2782-01-13 מדינת ישראל נ' עמר

בפני בעניין: כב' השופט אברהם טל, סג"נ
מדינת ישראל

המאשימה

נגד

אוריין עמר

הנאשמת

גזר דין

מעשי הנאשמת נושא הרשעתה

1. הנאשמת הורשעה על סמך הודאתה במסגרת הסדר טיעון בגרימת חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיף 338 יחד עם סעיף 335 (א)(1) לחוק העונשין, תשל"ז-1977.

2. על פי האמור בכתב האישום המתוקן, בתאריך 29.12.12 גרה הנאשמת בחדר 145 ב"בית ישע" בקיבוץ גבעת ברנר (להלן: "המבנה"). באותה העת, התארח אצל דייר אחר במבנה, בחדר 141, טל חרפוף (להלן: "המתלונן").

בסמוך לשעה 18:30, במסדרון מחוץ לחדר 141, התגלע ויכוח בין הנאשמת למתלונן, במהלכו אמר המתלונן לנאשמת "אל תדברי כמו זונה", "שרמוטה". עקב כך, הלכה הנאשמת לחדרה, נטלה סכין לחיתוך בשר עם להב באורך 13 ס"מ (להלן: "הסכין") ויצאה לעבר המתלונן, כשהיא אומרת לבן זוגה דאז, שרון מלייב (להלן: "שרון"), ששהה בחדרה, "הדפוק הזה קילל אותי, מה נראה לו". שרון יצא אחרי הנאשמת וניסה, ללא הצלחה, למשוך אותה בחזרה לחדרה.

הנאשמת ניגשה למתלונן, הניפה את הסכין ודקרה אותו בבטנו התחתונה. כשראתה שהמתלונן זב דם, הלכה הנאשמת לשכן והביאה קפה על מנת לפזרו על הפצע ולעצור על ידי כך את הדימום. לאחר מכן ניגבה את הסכין במכנסיה ושטפה אותה. שרון הכניס את הנאשמת לחדרה והיא החזירה את הסכין לארון.

כתוצאה מהדקירה נגרמו למתלונן חתכים מדממים בטחול ובמעיי והוא נזקק לניתוח במהלכו נכרתו לו הטחול וחלק קטן במעי.

תסקירי שירות המבחן

3. בעניינה של הנאשמת הוגשו שני תסקירים. מהתסקיר מיום 3.9.13 עולה, כי הנאשמת היא בת 22, רווקה ללא ילדים, אינה עובדת ומתגוררת בבית סביה בטבריה במסגרת חלופת מעצר.

הורי הנאשמת גרושים מאז שהנאשמת היתה בת חצי שנה והקשר עמם רופף ומרוחק. האב מתואר כנרקומן שנקי כיום מסמים, היה נשוי ארבע פעמים והוא אב לילדים צעירים מנשים שונות, לרבות מקשר רומנטי מחוץ לנישואין, והאם היא כיום דתיה.

בילדותה התגוררה הנאשמת בעיקר עם אמה והמשפחה חוותה מצוקה כלכלית. בהמשך היא התגוררה בבית אביה, עברה מקומות מגורים רבים וכתוצאה מכך גם בתי ספר ובכיתות ה'ח' למדה, לבקשתה, במסגרות שונות של פנימייה, לאור מצוקה שחוותה בבית. לטענתה, בין הגילאים 7-19 היא עברה מספר פיגועות מיניות שגרמו לה למשברים שטרם טופלו.

הנאשמת מדווחת על בריאות לקויה כתוצאה מבעיות חוזרות בכליות וכן על שימוש לרעה באלכוהול מגיל 16, כאשר מגיל 18 מדובר בשימוש אינטנסיבי של פעם בשבוע. הנאשמת מתארת נטייה לשכרות, שוללת שימוש בסמי רחוב ומודעת לבעייתיות בהתנהגותה, תוך שימת דגש על הבחירה להשתכר.

לדבריה, בהיותה בת 14 היא טופלה במשך חודשיים אצל פסיכיאטר סביב אירוע טראומתי שחוותה ובמהלך שירותה הצבאי נפגשה אחת לחודש עם קב"ן.

עובר למעצרה היתה הנאשמת חיילת בשירות סדיר, אשר הוכרה כחיילת בודדה, ובסופי שבוע התגוררה במגורי צה"ל בקיבוץ גבעת ברנר. לדבריה, צה"ל דחה את בקשתה להתגייס והיא פעלה בדרכים שונות על מנת להתגייס, לאור תפיסתה כי השירות הצבאי יסייע לה בתפקודה החיובי והנורמטיבי. תפקודה של הנאשמת בצבא היה חיובי, למעט מקרה של נפקדות למשך כשבוע ואירוע בו התפרצה בכעס כלפי קצין בבסיס. הנאשמת מתארת את תקופת השירות הצבאי כמשמעותית מאוד עבורה וכמסגרת מכילה ומתגמלת.

מגיליון הרישום הפלילי עולה, כי לחובת הנאשמת שתי הרשעות קודמות מחודש ינואר 2009, שעניינן תקיפה, חבלה ממשית ואיומים.

הנאשמת לוקחת אחריות על העבירה נושא תיק זה, מביעה אמפטיה וצער כלפי המתלונן ושוללת כוונה מראש לפגיעה בו. לדבריה, לא היה ביניהם סכסוך והיא אף מתארת את הקשר ביניהם כחברי. לצד זאת סיפרה, כי המתלונן נהג להטריד אותה אך חרף זאת היא לא ניתקה את הקשר עמו. לטענתה, האירוע אירע על רקע שכרות של שניהם וויכוח שפרץ סביב ביקורת שלה כלפי התנהגותו.

לדעת קצינת המבחן לאורך חייה של הנאשמת יש עליות ומורדות בתפקודה. כאשר היא הצליחה להתאקלם במסגרת שחוותה כמכילה ותומכת, באו לידי ביטוי יכולות תפקודיות טובות ומאורגנות ואילו במסגרות שחוותה כבלתי יציבות, או ששהתה בהן לתקופות קצרות, היא התקשתה להתאקלם ובאו לידי ביטוי יכולות תפקודיות נמוכות יותר. יש לנאשמת היסטוריה של קשרים פוגעים עם דמויות משמעותיות בחייה וכתוצאה מכך היא התקשתה ליצור קשרים המהווים תמיכה ומשענת כמו גם בסיס ראוי ליצירת מערכת יחסים מבוססת אמון.

לנאשמת יש נטייה לאימפולסיביות, המוחרפת במצבי שכרות, ולאור גדילה במערכת משפחתית פתולוגית והפגיעות המיניות שעברה, היא נוטה לשחזר מערכות יחסים פוגעניות ולהתמקם בתפקיד של ריצוי, נתינה וביטול עצמי.

למרות חוסר מודעות לחלקים הבעייתיים באישיותה, הנאשמת לוקחת אחריות על התנהגותה ומוכנה לבחון את נסיבותיה לעומק ולשנותה. ניכר כי היא בעלת יכולות אמפטיות וחיבור לכאב של אחר ואולי אף רגישות יתר, תוך כדי ביטול רגשותיה.

קצינת המבחן מעריכה כי אין לנאשמת דפוסים עברייניים או אנטי-סוציאליים, היא אינה מעורבת בחברה עבריינית וקיימת אצלה מוטיבציה פנימית לשמירה על דרך הישר והימנעות ממעורבות בפלילים.

מבלי להקל ראש בעבירת האלימות החמורה המיוחסת לנאשמת ונוכח היסטוריית חייה הקשה, כמו גם תפקודה התקין בשנים האחרונות, לקיחת האחריות והבעת החרטה, המליצה קצינת המבחן שלא למצות את הדין עם הנאשמת וביקשה לדחות את הדיון בשלושה חודשים על מנת לאפשר לשירות המבחן לבחון לאורך זמן את יכולת שיתוף הפעולה שלה בטיפול. להערכת קצינת המבחן, בעזרת טיפול אינטנסיבי והישארותה של הנאשמת בבית סבתה, שם היא זוכה לגבולות ראויים ולתמיכה משמעותית, קיים סיכוי טוב לשיקום.

4. בתסקיר המשלים מיום 18.12.13 נכתב, כי בשל נטייתה של הנאשמת לעשות שימוש לרעה באלכוהול היא הופנתה למרכז "חוסן", הקפידה להגיע לפגישות השבועיות, עברה בהצלחה בדיקות נשיפה לשלילת שימוש עכשווי באלכוהול ועמדה בקשר עם העו"ס מחודש אוגוסט ועד חודש נובמבר 2013.

ניכר שהנאשמת עשתה שימוש מקדם בקשר הטיפולי, שיתפה ברגשותיה וגילתה רצון ומוטיבציה פנימית לערוך שינוי.

לקראת סוף חודש אוקטובר עלו בעיות לגבי המשך הטיפול בטבריה ובמקביל להן נכנסה הנאשמת להריון לא מתוכנן מבן זוג שהתנגד לכך והפעיל עליה לחצים ואיומים במטרה לגרום לה לסיים את ההריון. משכך, פנה שירות המבחן לבית המשפט בבקשה לשנות את חלופת המעצר לבית אמה של הנאשמת והיא הופנתה לטיפול בעמותת "אפשר" ברמת-גן.

לאורך תקופת הדחיה הנאשמת שיתפה פעולה עם הטיפול באופן מלא ונראה כי היא מונעת ממקום של מוטיבציה פנימית להבנת התנהגותה ובמטרה לשנות את דרכיה ולקיים אורח חיים נורמטיבי, ללא מעורבות שלילית. נראה כי לאור הריונה, הרצוי מבחינתה, היא מחויבת עוד יותר לשינוי בו החלה.

הקשר של הנאשמת עם אמה המפקחת עליה, מאופיין כיום בהבנה והכלה ונראה כי יש לנאשמת מקום פיזי ורגשי לצד אמה.

לאור האמור לעיל, המליצה קצינת המבחן לאפשר לנאשמת להמשיך את הליך השיקום ולהטיל עליה צו מבחן למשך 24 חודשים, במהלכו היא תמשיך בקבלת הטיפול הנדרש ותעבור בדיקות נשיפה לשלילת שימוש באלכוהול, או כל בדיקה אחרת שתידרש ולצדו להטיל עליה ענישה הרתעתית משמעותית.

5. בתסקיר המשלים מיום 23.2.14 נכתב שהנאשמת מקפידה לשתף פעולה עם שרות המבחן ועמותת "אפשר" ומגיעה לשיחות, וההתרשמות היא שלא קיימת אצלה בעיה משמעותית של אלכוהול. הנאשמת נמצאת בחודשי היריון מתקדמים ושרות המבחן מעריך ששליחת הנאשמת למאסר מאחורי סורג ובריח עלולה לפגוע באופן משמעותי בה ולגרום לקושי תפקודי, לרבות בתפקודה כאם לילד שעומד להיוולד. כמו כן הנאשמת נעדרת כוחות להתמודד עם מצבי משבר כמו מאסר בפועל שעלול לגרום לנסיגה בשינוי שעברה במסגרת הטיפול.

לאור האמור חוזר שרות המבחן על המלצתו להעמיד את הנאשמת בפיקוחו למשך שנתיים על מנת לאפשר לה לקבל טיפול בפיקוחו, וזאת בנוסף לעונש אחר.

6. ביום 17.2.14 התקבלה חוות דעת הממונה על עבודות שרות לפיה הנאשמת כשירה לרצות מאסר בעבודות שרות במרכז יום בכפר שלם.

הראיות לעונש

1. ב"כ המאשימה הגישה לבית המשפט גיליון רישום פלילי של הנאשמת ממנו עולה כי לחובתה רישום פלילי משנת 2009 בשל עבירות אלימות שנעברו בשנת 2006, בגין חתמה על התחייבות להימנע מעבירה למשך שנתיים והוטל עליה לשלם פיצוי למתלוננת.

כמו כן הגישה ב"כ המאשימה תעודה רפואית של המתלונן, לפיה הוא הובהל לניתוח חירום במהלכו כרתו לו את הטחול וקטע מהמעי.

טיעוני הצדדים לעונש

2. ב"כ המאשימה טענה למתחם ענישה שבין 3-6 שנות מאסר בפועל, לצד מאסר מותנה ותשלום פיצוי למתלונן וביקשה להטיל על הנאשמת 4 שנות מאסר.

ב"כ המאשימה עמדה על חומרת התנהגות הנאשמת, אשר בתגובה לקללות מצד המתלונן הלכה לחדרה, נטלה ממנו סכין ויצאה לעבר המתלונן חדורת מוטיבציה לפגוע בו ולא עצרה גם לאחר שכן זוגה ניסה למנוע ממנה לצאת מהחדר עם הסכין בידה.

הנאשמת דקרה את המתלונן בבטנו התחתונה וגרמה לו לנזק חמור באיברים פנימיים, חתכים בטחול ובמעי, שהובילו לכריתת הטחול וחלק קטן מהמעי.

ב"כ המאשימה עמדה על חומרת תופעת הסכינאות, שתפסה תאוצה בשנים האחרונות, וטענה כי יש להטיל עונש ממש ומרתיע על מנת לנסות ולמגר תופעה זו.

היא הצביעה על הנסיבות המחמירות במקרה דנן: שימוש באלכוהול ורישום קודם בעבירות אלימות מבית משפט לנוער,

שנטה לנאשמת חסד אך היא שבה וביצעה עבירת אלימות.

ב"כ המאשימה ערה לנסיבותיה האישיות של הנאשמת, כפי שתוארו בשני התסקירים, לרבות היותה בחודשי היריון ראשונים, אולם המלצת שירות המבחן להסתפק בצו מבחן למשך 24 חודשים אינה עולה בקנה אחד עם מדיניות הענישה, לבטח כאשר אין מדובר במקרה חד פעמי, אלא במי שכבר הורשעה בעבירה של תקיפה בנסיבות מחמירות ולאור חומרתו של האירוע ותוצאותיו הקשות.

3. המתלונן מסר לב"כ המאשימה כי הוא אינו מעוניין לתת הצהרת נפגע.

לדבריו, אם הנאשמת הביעה חרטה והבינה את הפסול במעשיה הוא מרחם עליה, שכן היא בסך הכל ילדה.

4. ב"כ הנאשמת ציין כי מדובר באירוע ובנאשמת יוצאי דופן וכלל ידוע הוא כי יש לבחון כל מקרה לגופו וכל נאשם על פי נסיבותיו האישיות.

המסר שהעביר המתלונן לבית המשפט באמצעות ב"כ המאשימה מדבר בעד עצמו, והמתלונן חזר עליו גם בפני השוטר שהגיע לבית החולים לגבות את הודעתו, בעת שהיה מאושפז לאחר האירוע. זאת ועוד, המתלונן הטריד את הנאשמת מספר פעמים בעבר והתפתח ביניהם דין ודברים על רקע סירובה להיענות לחיזוריו.

ב"כ הנאשמת עמד על נסיבות חייה הקשות, ביניהן שתי הפגיעות המיניות שחוותה, האחת כשמלאו לה 13 והשנייה בהיותה בת 15, כאשר תלונת שהגישה למשטרה הסתיימו בלא כלום. לטענתו, שני האירועים המיניים הקשים הללו עמדו ברקע המעשה, לאחר שהמתלונן אמר לה את שאמר.

כאשר נשאל המתלונן מה עשתה הנאשמת לאחר האירוע, הוא סיפר כי היא הושיבה אותו על כיסא ומיהרה להביא קפה כדי לשים על הפצע במטרה לעצור את הדימום והדברים קיבלו ביטוי בכתב האישום המתוקן.

הנאשמת היתה עצורה במשך כ-6 שבועות ובהמשך שהתה בתנאי מעצר בית מלא בבית סבתה בטבריה. לפני חודשים ספורים נכנסה הנאשמת להיריון מבחור שהכירה בטבריה והופעלו עליה לחצים קשים, שלא לומר איומים, מצד אותו בחור ומשפחתו לסיים את ההיריון. משכך שונתה חלופת המעצר והנאשמת עברה להתגורר בבית אמה במרכז הארץ.

ב"כ הנאשמת הדגיש, כי חרף הקשיים המדהימים שחוותה הנאשמת בחייה, מערכות היחסים הבלתי אפשריות, המסגרת המשפחתית המורכבת עם אב שנישא לארבע נשים שונות, והמעברים החוזרים ונשנים בין מסגרות חינוכיות שונות, היא עשתה כל שלא ידה על מנת לחיות חיים נורמטיביים ונלחמה על מנת להתגייס לצבא מתוך הבנה שזה המוצא היחיד לצאת מחייה העלובים.

בהתייחס לרישום הפלילי של הנאשמת, הסביר בא כוחה כי היא הותקפה על ידי בת כיתתה, שריצתה בגין התקיפה עונש מאסר, בעוד שלחובת הנאשמת נרשמה אזהרה בלבד.

ב"כ הנאשמת הדגיש את התסקירים החיוביים שהוגשו לבית המשפט, לפיהם הנאשמת משתפת פעולה באופן מלא עם

הטיפול בבעיית השכרות, בדיקות אלכוהול שנעשות לה הן שליליות ולבטח כיום, כשהיא בהיריון, הנאשמת לא שותה אלכוהול. הוא מבקש לקבל את המלצת שירות המבחן ולהטיל על הנאשמת צו מבחן למשך 24 חודשים.

5. הנאשמת ביקשה את רחמי בית המשפט, הביעה חרטה על מעשיה וסיפרה כי בעקבות המקרה היא אינה ישנה בלילות ומצטערת על שאירע בכל יום ויום. היא הוסיפה כי היא בהיריון ומבקשת לשים את הפרשה מאחוריה, לשקם את חייה ולחיות חיים נורמליים. לשם כך היא מוכנה לעשות כל מה שצריך ואף עושה כל שעליה לעשות.

דין והכרעה

6. בקביעת מתחם העונש ההולם בהתאם לעקרון ההלימה יש להתחשב בנסיבות הקשורות בביצוע העבירות, בערכים החברתיים שנפגעו, במידת הפגיעה בהם ובמדיניות הענישה הנוהגת.

הערכים החברתיים שנפגעו ממעשי הנאשמת הינם זכותו של אדם לחיים ולשלמות הגוף, שהיא זכות יסוד מקודשת שאין להתיר לאיש לפגוע בה (ע"פ 3573/08 **עוודרה נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 13.4.10) וע"פ 5024/12 **מסעאד נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 30.10.12)) וכן ההגנה על שלום הציבור וביטחונו.

7. פעם אחר פעם מתריעים בתי-המשפט על הצורך למגר מעשי אלימות ובריונות, שבמהלכם נעשה שימוש בסכינים - תופעה המכונה "נגע הסכינאות" (ע"פ 6324/11 **סולטאן זבידאת נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 29.11.12)), כמו-גם "תת תרבות הסכין" (ע"פ 5753/04 **מדינת ישראל נ' רייכמן** (ניתן ביום 7.2.05) וע"פ 6163/09 **מדינת ישראל נ' קשאש**).

8. בית המשפט העליון עמד על חומרת העבירה, שעניינה שימוש בסכין תוך גרימת חבלה לזולת באומרו:

"...קיים אינטרס ציבורי מובהק וחד משמעי בהרתעת היחיד והרתעת הרבים מפני נקיטה בדרך של כוח ואלימות ליישוב מחלוקות וסכסוכים תוך שימוש בנשק קר. המסר שצריך לצאת מבית משפט זה הוא שחברה מתוקנת אינה יכולה להשלים עם שימוש בסכין לשם פתרון מחלוקות וסכסוכים. יש לשוב ולהדגיש כי זכותו של כל אדם לחיים ולשלמות הגוף היא זכות יסוד מקודשת ואין להתיר לאיש לפגוע בזכות זו. יש להילחם באלימות שפשטה בחברה הישראלית על כל צורותיה וגווניה, אם בתוך המשפחה ואם מחוצה לה, אם בקרב בני נוער ואם בקרב מבוגרים. נגע האלימות הינו רעה חולה שיש לבערה מן היסוד, ומן הראוי שידע כל איש ותדע כל אישה כי אם יבחרו בדרך האלימות ייטו בתי המשפט להשית עליהם עונשי מאסר משמעותיים ומרתיעים מאחורי סורג ובריח" (ע"פ 3573/08 לעיל; ע"פ 3863/09 **מדינת ישראל נ' חסן (ניתן ביום 10.11.2009); ע"פ 302/04 **ארונוב נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 25.5.2004); ע"פ 3562/05 **פלוני נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 20.7.2005); ע"פ 4257/07 **פלוני נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 5.3.2008); ע"פ 3220/09 **מוחמד נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 11.10.2009)).**

9. על הצורך להיאבק בתופעת הסכינאות באמצעות ענישה קשה ומחמירה, עמד כב' השופט הנדל, בע"פ 6910/09 הדרה נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 9.5.2010):

"האלימות המתפשטת חושפת את החברה במערומיה מדי יום ביומו. האלימות אינה מפלה בין עיר לכפר, בין צפון לדרום, ובין זקן לצעיר. בצוק העתים אין מנוס מלנהוג במידת החומרה היתרה, יותר משהעבריינים צריכים לכך - הציבור צריך לכך. אחת המטרות המרכזיות של הענישה הפלילית היא כאמור הרתעת עבריינים בכוח, ל'מען יראו וייראו'. תופעה זו של 'סכינאות' יש להדביר. המסר חייב להיות ברור, למען ידע כל איש ונער כי נטילת סכין כדי לתקוף היא נטילת סיכון - לא רק כלפי הקורבן, אלא גם כלפי העבריין בדמות הטלת ענישה מחמירה. במלים אחרות, 'תרבות הסכין' היא תרבות שלא ניתן לגלות כלפיה סבלנות" (וראו גם ע"פ 7712/12 פלוני נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 23.5.2013); ע"פ 6376/11 כבוב נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 29.11.2012); ע"פ 6223/11 אגבריה נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 25.6.2012); ע"פ 8113/12 מחלב נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 4.8.2013)).

דברים דומים נאמרו בע"פ 175/10 חנוכיב נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 28.7.2011):

"כבר נפסק לא אחת כי אל לו לבית המשפט להישאר אדיש לתופעת 'תת-תרבות הסכין'... אשר פשתה בקרבנו... בתי המשפט מצווים להחמיר עם מי שלקח לידו כלי משחית כסכין במטרה ברורה לפצוע אדם אחר ומתוך הבנה לתוצאות הקשות האפשריות למעשיו"

ובע"פ 1552/08 פרטוש נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 29.10.2008) נקבע:

"המאבק ב'תת-תרבות הסכין' רחוק מלהגיע לסופו ומשכך מוטלת עלינו החובה לשרש תופעה נפסדת זו וזאת על ידי החמרה בעונשם של מי שבחרו לפגוע בגופו של הזולת בסכינים או בכלי משחית אחרים" (וראו גם ע"פ 175/10 לעיל; ע"פ 3863/09 מדינת ישראל נ' חסן (ניתן ביום 10.11.2009); ע"פ 5024/12 לעיל).

10. מקרה זה מצטרף לשורה ארוכה של מקרים בהם אנשים צעירים שותים לשוכרה ונוטלים כלי נשק קר כדרך ליישוב מחלוקת. על פי פסיקת בית המשפט העליון, שכרות אינה מהווה הגנה לא רק במישור האחריות הפלילית, כי אם גם בענישת מי שביצע עבירה כשהוא נתון להשפעת אלכוהול.

"שכרות איננה נסיבה מקלה 'אלא נסיבה הצובעת בגוון עז יותר את אשמה של המערערת. יין (במידה) ישמח לבב אנוש, אך וודקה (שלא במידה) היא שורש פורה לענה וראש. האלכוהול משחרר מעצורים, מרופף עכבות

ומשבש את שיקול הדעת. לא בכדי שומעים אנו לעיתים קרובות על פלוני שדקר אלמוני בהיותו תחת השפעת אלכוהול, ומן המפורסמות כי המפגש של תת-תרבות הסכין עם תת-תרבות השתייה לשכרה עשוי להיות קטלני. אך לא רק בכך מסתכמת סכנת השתייה לשכרה. מי שנותן בכוס עינו ושותה מעבר למידה, נוטל על עצמו סיכון שעולמו יתהפך עליו בשנייה, שנייה אחת בגינה יתייסרו הוא ואחרים משך שנים רבות... אם שותים לא מחזיקים בכלי נשק קר או חם. אם שותים לא מסתכנים בתגרות. אם שותים נמצאים תחת השגחה ופיקוח של חברים קרובים. וכשלעצמי, אני סבור כי הנכון הוא 'אם שותים אין משתכרים' ובכך נמנעים מהסכנה" (ע"פ 6656/08 חביבולין נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 6.1.2010); ע"פ 1620/10 ניקולאי מצגורה נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 3.12.13)).

11. בחינת מדיניות הענישה הנוהגת מעלה, כי במקרים דומים של יישוב סכסוכים ומחלוקות תוך שימוש בסכינים הוטלו על נאשמים עונשי מאסר בפועל לריצוי מאחורי סורג ובריח. כך, למשל, נגזרו על נאשמים בנסיבות דומות העונשים הבאים:

א. בע"פ 2138/13 אבו קווידר נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 23.6.13) הורשע המערער בעבירה של חבלה חמורה ונידון למאסר בפועל למשך 18 חודשים לאחר שדקר את המתלונן בגבו, בשכמה ובידו באמצעות חפץ חד.

ב. בע"פ 2866/11 בן יוסף נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 3.5.12) הורשע המערער בעבירה של חבלה חמורה ונידון למאסר בפועל למשך 18 חודשים, לאחר שבעקבות עימות על רקע סכסוך בין שכנים בין המתלונן למערער, לקח המערער סכין ודקר את המתלונן בבטנו.

ג. בע"פ 4330/12 דעאס נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 5.11.2012) דחה בית המשפט העליון ערעור כנגד עונש מאסר בפועל של 10 חודשים בגין חבלה ופציעה בנסיבות מחמירות.

ד. בע"פ 8/13 חאלד נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 17.2.2013), הורשע המערער בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות והוטלו עליו 12 חודשי מאסר בפועל. בעת ביצוע העבירה היה המערער בן 19, ללא עבר פלילי וניתן לגביו תסקיר חיובי.

ה. בע"פ 3863/09 מדינת ישראל נ' חסן (ניתן ביום 10.11.09) הורשע המשיב בחבלה בנסיבות מחמירות לאחר שדקר את המתלונן בסכין, דקירה עמוקה בחזה מצד שמאל, בעקבות ויכוח בין המתלונן, שנשוי לאחות המשיב, לבין משפחת אשתו. בית המשפט העליון החמיר בעונשו של המשיב והעמידו על 18 חודשי מאסר בפועל.

ו. בע"פ 5620/12 גרבאן נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 14.11.12) הורשע המערער בחבלה חמורה בנסיבות מחמירות והוטלו עליו 24 חודשי מאסר בפועל. המערער חתך את פניו של המתלונן באמצעות חפץ חד ממתכת. מדובר היה באב טרי, ללא עבר פלילי, שמצבו הכלכלי היה קשה וניתן לגביו תסקיר חיובי.

ז. בע"פ 1929/12 **מדינת ישראל נ' מחאמיד** (ניתן ביום 24.4.12) הורשע המשיב בעבירה של חבלה מחמירה בנסיבות מחמירות, לאחר שבמהלך ויכוח במועדון, שהגיע לכדי אלימות פיזית, דקר את המתלונן בחזהו. בית המשפט העליון החמיר בעונשו של המשיב והעמידו על 36 חודשי מאסר בפועל.

12. לצד הענישה המחמירה, המתחייבת משיקולים של גמול והוקעת המעשים, מטעמים של הגנה על ביטחון הציבור, וכן מטעמי הרתעה אפקטיבית אינדיבידואלית וכללית, והגם שככלל, בעבירות מסוג זה האינטרס הציבורי שבהחמרה בענישה גובר על השיקולים הנובעים מנסיבותיו האישיות של הנאשם, ושיקולים של טיפול ושיקום, במקרים המתאימים גבר הפן השיקומי על פני שיקול ההרתעה.

א. בע"פ 10676/07 **בועז אביטאן נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 18.9.08) הורשע המערער בחבלה בכוונה מחמירה ונגזרו עליו 12 חודשי מאסר בפועל.

בית המשפט העליון קיבל את ערעורו וקבע כי במקרה דנן יש מקום לסטות ממדיניות הענישה המקובלת וזאת לאור נסיבותיו האישיות המיוחדות, היותו בחור צעיר כבן 25, שעד להסתבכותו בפרשה זו ניהל חיים נורמטיביים, הביע חרטה כנה על מעשהו הנמהר והחד פעמי ותיאר תחושות של צער ובושה בשל אותם מעשים וקיומם של הליכים פליליים כנגדו. מאז אותו אירוע עשה המערער צעדים משמעותיים לכיוון חזרה לחיים נורמטיביים ולקח אחריות על מעשיו. משכך, מבלי להקל ראש מחומרת מעשי המערער, קיבל בית המשפט העליון את המלצת שירות המבחן והטיל על המערער 6 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות.

ב. בע"פ 5641/09 **מדינת ישראל נ' דניס ברזינסקי** (ניתן ביום 22.3.10) הורשע המשיב בתקיפה הגורמת חבלה של ממש ובחבלה חמורה בנסיבות מחמירות לאחר שבהיותו תחת השפעת אלכוהול, שבר בקבוק זכוכית על ראש חברו וחתך עם שברי הבקבוק את פניו של חבר אחר. על המשיב הוטלו 6 חודשי מאסר שירוצו בדרך של עבודות שירות. בית המשפט העליון קבע, כי השיקולים הפרטניים המיוחדים במקרה דנן והרצון הכן שהפגין המשיב בהליך הטיפול לשקם את חייו, מצדיקים את העונש המקל שהוטל על המשיב, על אף החומרה הרבה שבמעשיו.

ג. בע"פ 1154/07 **מדינת ישראל נ' פלוני** (ניתן ביום 19.4.07) היה הנאשם כבן 18 ו-8 חודשים בעת ביצוע העבירה, ללא כל רישום פלילי, תלמיד עתודה בכיתה י"ג, שהתכוון לשירותו הצבאי. בתחילה הרשיע בית המשפט המחוזי את המשיב בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, אולם בהמשך ביטל את הרשעתו והטיל עליו של"צ בהיקף של 150 שעות, צו מבחן למשך שנה, התחייבות כספית להימנע מעבירת אלימות למשך שנה ופיצוי למתלונן. בית המשפט העליון קבע, כי חומרת העבירה שעבר המשיב מחייבת הרשעה וכי יש מקום גם להחמרה בעונשו.

בהתחשב בכך שמדובר במעידה חד פעמית כמו גם בהתקדמותו בהליך השיקום, ועל מנת לסייע בגיוסו לצה"ל, העלה בית המשפט העליון את מספר השעות ל-400 וציין כי אילולא כל אלה, היה מקום למאסר בפועל, יתכן בעבודות שירות.

13. על פי סעיף 40 ט' לחוק, במסגרת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה יש לשקול את השיקולים הבאים:

א. **התכנון שקדם לביצוע העבירה:** לאחר דין ודברים בין המתלונן לנאשמת, היא הלכה לחדרה, לקחה סכין לחיתוך בשר עם להב באורך 13 ס"מ ויצאה לכיוון המתלונן. ניסיונותיו של בן זוגה דאז להכניסה בחזרה לחדרה ולהניא אותה מלפגוע במתלונן לא צלחו. לצד זאת, בשיחה עם קצינת המבחן שללה הנאשמת כוונה מראש לפגוע במתלונן.

ב. **הנזק שנגרם כתוצאה מהעבירה:** כתוצאה מהדקירה נגרמו למתלונן חתכים מדממים בטחול ובמעי והוא נזקק לניתוח במהלכו נכרתו לו הטחול וחלק קטן מהמעי.

ג. **הנזק שהיה צפוי להיגרם מביצוע העבירה:** מעבר לנזק הקשה שנגרם למתלונן יש ליתן את הדעת גם לנזק הפוטנציאלי הטמון במעשים כגון אלה, כאשר רק בדרך נס לא הסתיים האירוע בתוצאה חמורה של קיפוח חיי אדם. "**לעיתים קרובות כפסע בין הדקירה לבין נטילת חיים ולעיתים לא רחוקות גם ניטלים חיים**" (כב' השופט רובינשטיין בע"פ 7159/06 אלכריאף נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 16.1.07)).

ד. **הסיבות שהביאו את הנאשמת לבצע את העבירה:** מתסקיר שירות המבחן עולה, כי האירוע אירע על רקע שכרות של הנאשמת והמתלונן ופריצת ויכוח סביב ביקורת שלה כלפי התנהגותו, כאשר באישיותה נוטה הנאשמת לאימפולסיביות, המוחרפת על רקע שכרות. בנוסף לשימוש לרעה באלכוהול, קצינת המבחן התרשמה כי המעשים בוצעו על רקע פגיעות שנפגעה הנאשמת בעבר ואי עיבודן, לצד היעדר מיומנויות להתמודדות עם לחצים.

הנאשמת שללה קיומו של סכסוך או קונפליקט קודם בינה למתלונן, תיארה את הקשר כחברי אך יחד עם זאת סיפרה, כי המתלונן נהג להטרידה וחרף זאת שמרה עמו על קשר.

14. לאור הנסיבות שקשורות בביצוע העבירה, פגיעתה החמורה של הנאשמת בערכים המוגנים ומדיניות הענישה הנוהגת, אני קובע את מתחם הענישה בין 6 חודשי מאסר, אשר יכול וירוצו בעבודות שירות, לבין 3 שנות מאסר.

15. באשר לענישה במסגרת המתחם, אני מתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה כדלקמן:

א. **הפגיעה של העונש בנאשמת:** מהתסקיר עולה, שכאשר הנאשמת מתאקלמת במסגרת אותה היא חווה כמכילה ותומכת, באות לידי ביטוי יכולות תפקודיות טובות ומאורגנות. לעומת זאת, במסגרות שאינן יציבות, מתקשה הנאשמת להתאקלם ויכולותיה התפקודיות נמוכות. השהייה במתקן כליאה אינה נעימה לאף אדם, אולם נראה כי במקרה דנן ההשלכות על הנאשמת ועל תפקודה תהינה קשות במיוחד.

ב. **הפגיעה של העונש במשפחתה של הנאשמת:** הנאשמת נמצאת בחודשים הראשונים להריונה ועתידה להיות אם חד הורית ומפרנסת יחידה, לאחר שהאב הבהיר כי אינו מעוניין בתינוק ואף הפעיל עליה לחצים כבדים על מנת שתסיים את ההיריון. אין ספק כי שליחת הנאשמת למאסר מאחורי סורג ובריח תפגע בתינוק שטרם נולד, בין אם ישהה לצד אמו בבית הכלא ובין אם יועבר למשמורת אצל אחרים עד לשחרורה של אמו ממאסר.

ג. הנאשמת נטלה אחריות למעשיה, הודתה והביעה חרטה:

מהתסקיר עולה, כי הנאשמת לוקחת אחריות על מעשיה, מודעת לבעייתיות בהתנהגותה, תוך שימת דגש על עצם הבחירה להשתכר, ומוכנה לבחון את נסיבותיה לעומק ולשנותה. גם בפני בית המשפט שבה הנאשמת והביעה חרטה וסיפרה כי בכל יום ויום היא מתחרטת על שאירע.

זאת ועוד, מכתב האיטום המתוקן עולה, כי לאחר שדקרה את המתלונן בבטנו, ומשראתה כי הוא זב דם, הביאה הנאשמת קפה ופיזרה אותו על הפצע במטרה לעצור את הדימום. התנהגותה לאחר אירוע הדקירה והניסיון להושיט למתלונן עזרה מצביעים גם הם על כך שהנאשמת נבהלה מתוצאות מעשיה והתחרטה עליהם באופן מיידי.

ד. **נסיבות חיים קשות של הנאשמת:** הנאשמת גדלה במשפחת מצוקה, כאשר מדובר גם בקשיים כלכליים וגם בהעדר דמויות הוריות מספקות ואף פוגעות. הנאשמת מתארת מעברי מגורים רבים ובעקבותיהם מעברים בין בתי ספר, לרבות שהייה במסגרות של פנימייה, עקב רצונה לצאת מהבית לאור המצוקה שחוותה שם. בילדותה עברה הנאשמת מספר פגיעות מיניות, שלא קיבלו התייחסות טיפולית עד כה. לאחרונה נכנסה הנאשמת להיריון לא מתוכנן מגבר שהתנגד לכך והפעיל עליה איומים שגרמו לה בסופו של דבר לבקש לשנות את חלופת המעצר מבית סבתה בטבריה לבית אמה במרכז הארץ.

ה. **עבר פלילי של הנאשמת:** מגיליון הרישום הפלילי עולה, כי לחובת הנאשמת רישום פלילי בגין עבירות של תקיפה וחבלה ממשית ואיומים. יחד עם זאת, משני התסקירים עולה, כי הנאשמת אינה מעורבת בחברה עבריינית והיא מונעת ממוטיבציה פנימית להבנת התנהגותה ובמטרה לשנות את דרכיה ולקיים אורח חיים נורמטיבי, ללא מעורבות שלילית.

16. במקרה דנן לא קיימים שיקולים המצדיקים סטייה מהמתחם, לחומרה או לקולא.

אין ספק כי מדובר במקרה חמור של שימוש בסכין ודקירה שתוצאותיה היו חמורות, שכן המתלונן נזקק לניתוח, במהלכו נכרתו הטחול וחלק מהמעי. בדרך כלל, מצדיקה עבירה כגון זו הטלת עונש של מאסר בפועל לתקופה ממושכת, לבטח כאשר מדובר במי שלחובתה מעורבות קודמת בעבירת אלימות.

יחד עם זאת, מן הראוי להתחשב בנסיבותיה האישיות המיוחדות של הנאשמת, ובכללן היסטוריית החיים הקשה שלה, הכוללת פגיעות פיזיות ונפשיות קשות, גדילתה במשפחת מצוקה בהעדר דמויות הוריות מספקות, כמו גם הפגיעות המיניות שחוותה, שלא קיבלו התייחסות טיפולית ראויה, לקיחת האחריות המלאה והבעת הצער והחרטה וכן התרשמות קצינת המבחן כי אין לנאשמת דפוסים עברייניים.

מכל האמור לעיל עולה כי יש להטיל על הנאשמת עונש על פי הרף התחתון של המתחם, כאשר בין יתר השיקולים שקלתי גם את עמדת המתלונן לפיה הוא חס על הנאשמת ואת היותה בחודשים הראשונים להריונה ואת האמור בתסקירי שרות המבחן באשר לגמילת הנאשמת משימוש באלכוהול, את שיתוף הפעולה שלה עם גורמי הטיפול והנזק המשמעותי שייגרם לה אם תיאסר מאחורי סורג ובריח.

17. לאור האמור לעיל, אני מטיל על הנאשמת את העונשים כדלקמן:

א. 6 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות במרכז יום בכפר שלם החל מיום 20.3.14.

ב. 9 חודשי מאסר על תנאי שלא תרצה אלא אם תעבור תוך 3 שנים מהיום עבירת אלימות כלפי גוף מסוג פשע.

ג. 3 חודשי מאסר על תנאי שלא תרצה אלא אם תעבור תוך 3 שנים מהיום עבירת אלימות כלפי גוף מסוג עוון, למעט תגרה, או עבירה של החזקת סכין.

ד. אני מעמיד את הנאשמת בפיקוח שרות המבחן למשך שנתיים מיום 16.3.14 בתנאי שתקבל כל טיפול שייקבע על ידי שירות המבחן.

שירות המבחן ידווח על מהלך הפיקוח כל 6 חודשים ובסיומו.

הנאשמת תתייצב בפני הממונה על עבודות שירות ביום 10.4.14 על מנת להתחיל בביצוע עבודות השירות ותתייצב בפני קצינת המבחן ביום 13.4.14 על מנת לחתום על צו המבחן.

הודעה לנאשמת זכותה לערער לבית המשפט העליון תוך 45 יום מהיום.

ניתן והודע היום ח' אדר ב תשע"ד, 10/03/2014 במעמד ב"כ הצדדים והנאשמת.

**אברהם טל, שופט,
סג"ן**